

РИСАЛЕЙ-НҰР

жинағынан

**РИСАЛЕЙ НҰР
ҚАНДАЙ ТӘПСІР**

Авторы:

Бәдиүззаман

Саид Нұрси

Қазақша тәржімесін жасаған:

**ЗАХРАДДИН БАТАЙҰЛЫ
АБАЙ ХАМЗА**

АЛҒЫ СӨЗ

Бәдиүззаман Саид Нұрсидың кім екенін, нендей қызмет еткенін білгісі келген адам оның Рисалей-Нұр атты тәпсірін оқыса қанағаттанарлық мағлұмат алады.

“Мен иманның дауын даулап жүрген адаммын. Имансыздықтың бораны соғып, иман нұрына қауіп төніп тұр!” деп жаны ышқынған ғалым, өмірі бойы осы ұлы мақсатына ұмтылып имандылық үшін жапа шегіп миллиондаған жандардың иманды болуына себеп болды.

Саид Нұрсидың өмірбаянымен танысып, оны жақыннан білгісі келетіндерге арнап қысқа шолу жасар болсақ:

Рисалей-Нұр тәпсірінің авторы Бәдиүззаман Саид Нұрси

1877 жылы Түркияның Битлис облысына қарасты Нұрс ауылында дүниеге келген. Ілімге деген құштарлық жасы алтыға енді толған баланы ата-анасынан айырып жыраққа алып кетеді. Терең ақиқаттарды тез меңгеріп, бір оқыған кітабын тез ұғып қана қоямай оны жаттап алатын зерек бала көп жыл тәлім алуы тиіс медресе білімін үш айда тәмамдап жетік меңгеріп алады. Пікір таласта, ілімі сайыста зеректігімен үнемі жеңіске жететін жас жеткіншек замандас ғалымдары тарапынан “Бәдиүззаман” яғни заманның озығы деген атқа ие болады.

“Ескі Саид” деп бөліп қаралуы керек қырық бес жасқа дейінгі өмірі саяси дағдарысқа толы. Ол

дін Исламға саясат арқылы қызмет етемін деп ойлайды. Кейін бұл ойынан айнып саясаттан мүлдем қол үзеді. Шығыс халқының ауыр күйі, олардың басына түскен нәубат қиыншылықтар оның жанына қатты батады. Мұның шарасы ретінде халықтың көзін ашу, ілімді ұрпақ тәрбиелеу екеніне көзі әбден жеткен ол, халыққа діни іліммен қоса ғылымды үйрететін оқу орындарын ашуға бар күшін жұмсап бағады. Өкінішке орай бірінші дүние жүзілік соғыс басталып ерікті әскер жасақтап өз шәкірттерімен майданға аттанған ол, қанды қырғындарға қатысып талай ерлік көрсетеді. Тұтқынға да түседі. Аман-есен отанына келген соң қарап отыра алмай Ислам әлемінің мәселелерін талқылап, оның шешімін іздейтін академияға мүше болып қызмет атқарады. Стамбулға жау шауып қоршауда қалған қаралы күндерде қорықпай халықтың рухын

асқақтатып, намысын қайрайтын кітапшалар таратып анталаған жауға тегеурін болып азаттық алуға мол үлес қосады. Мұндай елеулі еңбегін ескеріп сол кездегі билік, оны ел ордасы Анкараға алдырады. Мұнда да ол билік басында отырған кісілерді Ислам негіздерін мықтап ұстануға шақырады.

Бұдан кейін оның “Жаңа Саид” деп аталатын саясаттан ада, дүниядан таза ақыретпен қатысты екінші өмір кезеңі басталады. Бұл 1925 жылдар болатын. Ван қаласы, сосын Барла ауылынан бастау алған бұл кезеңдерде имани тақырыпта көптеген кітаптар жазып айналасына рухани нұр тарата бастайды. Ислам негіздері мен Иман шарттарына қатысты дәйекті түрде қарапайым әрі түсінікті тілмен жазылған кітапшалары иманына қауіп төнгенін сезген оқырмандар арасында қызығушылық туғызады.

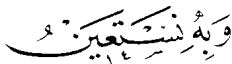
Оны өзі үшін қолмен көшіріп түп нұсқаны мұқтаж жандарға сыйлап осылайша айналаға нұр кітапшалары кеңінен таралады. Әрине мұндай имани қызмет діннен безген халық жауларына ұнамайтыны белгілі. Ақырында қулық-сұмдық, жала жабу, қуғын-сүргін басталып кетеді. 1935 жылы Ескішәһар, 1943 жылы Денизли, 1947 жылы Афион, 1952 жылдары Стамбул қалаларында сотқа шақырылады. Кастамону, Эмирдағ, Испарта қаласына жер аударып бақылауға алынады.

Әр адамның емес ер адамның ғана шыдай алатын небір зұлымдыққа душар болса да ол, бәріне сабыр етіп, қаймықпастан Ислам әлеміне төнген күпірліктің қара бұлтын қақ жарып Құранның нұрына айна болып айналасына жиналғандарды Иманның нәрімен сусынын қандырады. Халықтың назарында Исламның үстем абыройын

асқақтатып кішіпейілдік, ықылас тұрғысынан жұртқа үлгі-өнеге болады. Осындай қызу қарқынмен өмірінің соңына дейін имандылыққа адал қызмет етеді. Сөйтіп сол қиын қыстау кезеңдерде жазылған алты мың парақтан тұратын «Рисалей-Нұр» тәпсірін толық аяқтап, әрі оны өз оқырмандарының қолдарына тапсырып, міндетін толық атқарған әскердей көңілі жай табады.

Құранның ақиқаттарын, оның таңғажайып терең сырларын заманның ұғымына сай анық та қанық баяндайтын бұл кітаптар, міне сол қиындыққа толы ауыр күндердің тәтті жемістері десе болады.

Автор Урфа
қаласында 1960 жылдың
23-наурыз күні, рамазан айының
жиырма бесінші жұлдызы, түн ауа
бақилық әлеміне аттанады.

**Мәдина қаласында
тұратын, ілімі терең бір
ғұламаның Бәдиүззаман Саид
Нұрсидың
өмірбаяны жайлы
кітапқа жазған «Алғы сөзі»**

«Бүйік Иқбал» атты кітаптың «Алғы сөзінде» былай деген едім: Ұлы тұлғалардың өмірбаянын оқып, олардың бастан кешірген оқиғаларын естіп, керемет естеліктерін тыңдап отырғанда адам басқа бір әлемге кетіп қалады. Ол кезде көңіл мөлдір махаббаттың лапылдаған отымен күйіп жанып, Иләһи фәйіз бен нұрға шомылады. Тарихта сондай ірі тұлғалар болған, олардың қасында көптеген атақты кісілер ұсақ боп қалады.

*Абыройы үстем ер азаматтарды
еске алғанда*

Рух шарықтап көкке самғайды.

Нұрлы әлемдерге саяхат жасап.

Жүргендейсің *жұмақтың*
саябағында

Осы терең ақиқатты «Алғы сөзді» жазып отырған кезімде толық әрі жан-жақты аңғарғандай болдым. Өйткені, ғазиз де құрметті оқырмандарға шын жүректен, шынайы ықыласпен ұсынылып отырған бұл кітап, бір ғасырға жуық берекелі, ұзақ өмір сүрген, өмірінің әр кезеңі қыруар ғажап оқиғаларға толы, көңілдерді баурап алушы үлкен Ұстаз Бәдиүззаман Саид Нұрси және оның жүз отыз кітапшадан тұратын Рисалей-Нұр тәпсірі және биязы мінез-құлық, адамгершілік, ықылас пен адалдық, иман мен ирфан секілді игі қасиеттерімен бір елге ғана емес күллі адамзатқа үлгі тұтарлық өнеге боларлық Нұр тәлабалары жайлы.

Бір кітаптың «Кіріспесі» ол кітаптың мазмұны деп айтады. Алайда әрбір тақырыбы өзінше бір кітапқа сыймайтын, мағынасы терең, ауқымы кең осы құнды кітаптың мазмұнын бірнеше беттік кіріспеге сыйғызу мүмкін бе?

Осы кезге шейін қанша жазба еңбектер жазған болсам ешбірінде мұндай әлсіздік, таңғалыс сезінбеген едім. Сондықтан, бұл кітапты зор қызығушылықпен, Иләһи қуанышпен, құмарлана оқыған жандар, Бәдиүззаман сонау бала кезінен бастап ерекше тәрбиеленген, бүкіл өмірі Иләһи құбылыстарға сахна болған, ұқсасы жоқ, ерекше ғалым, теңдесіз тұлға екенін көреді.

Мен бұл кісіні, оның кітаптарын, жетілдірген шәкірттерін терең зерттеп, етене жақындап сол бір нұрлы әлемдерге сезімдеріммен, пікіріммен, рухыммен сапар

шеккеннен кейін мәшһүр, көне заманғы араб ақынының сөздері өте терең ақиқатты мегзейтінін түсіндім. Ол кісі былай деген болатын: «Аллаһ Тағалаға күллі әлемді бір адамның бойына жинап қою түк емес».

Алға қойған мақсатының ұлықтығынан, көтерген мәселесінің маңыздылығынан, иманының күшінен нәр алған осы алып тұлғаның тартылыс күшіне шыдай алмай тартылып жатқандардың саны күннен күнге артуда. Осы бір жұртты таңғалдырған киелі де қызық оқиға, кәпірлерге қатты соққы болып, мүминдерге шаттық пен қуаныш сыйлады, сыйлап жатыр.

Бұл оқиғаны яғни иманды көңілдерді өзіне баурап алған мұндай Иләһи уақиғаны үлкен мұжтахид, ержүрек күрескер өте тұжырымды да тамаша түрде былай суреттеген екен:

«Жаман мінездер бірігіп топан судай асып-тасып, әр тарапты жайлап адамгершілікке шүйлігіп, оны жоқ қылуға сәл қалған кезде Бәдиүззаман әкелген нұр-фәйіз бір сыр секілді жүректен жүрекке, ауыздан ауызға еш тосқауылсыз жан-жаққа тарап жатқанын көріп көңіліміз бір тынышталып қалды. Түніміздің қараңғылығы әбден қоюлана түскен-ді. Қараңғылық қоюланса демек таңның атуы жақын деген сөз».

Иә, бір сыр секілді жүректен жүрекке еш кедергісіз жайылып, шашырап бара жатқан бұл нұрдың мемлекетіміздің әртарапында ұшқынын, сәулесін көргендер аң-таң болып, баз біреулер үрейленіп былай сұрай бастады: «Аты жер жарып, абыройы еліміздің түкпір-түкпіріне тарап жатқан бұл кісі кім болды екен? Өмір баяны, жазған еңбегі, ұстанған жолы қандай? Бұл тариқат па, әлде

ағым ба, әлде саяси ұйым ба?» Сұрастыру мұнымен шектелмеді. Дереу басқару органдары, құқық саласы ізін аңдып, жіті бақылауға алып, сосын ұзаққа созылған соттар, терең зерттеулер әне-міне дегенше басталып кетті. Ақырында тергеудің қорытындысы былай болды: Бұл Иләһи нұр-сәуленің басқару орталығы халықтың көңіл мен жүректеріне құрылған, «Иман және Ілім ордасы» екені, одан өзге қандайда бір ұйым еместігі анықталғанда әділдік Аллаһтың қалауымен былайша көрініс тапты: «Бәдиүззаман Саид Нұрси және Рисалей-Нұр ақталсын!» Бұл қарар ресми түрде жария етілді. Сөйтіп рух материяға, хақ-дұрыс бұрысқа, нұр қараңғылыққа, иман күпірлікке әрдайым үстем келетіні ежелден бері әсте өзгермейтұғын Иләһи заңдылық, ақиқат екені Айдай анық белгілі болды.

Қандай да бір рухани жетекшінің

кім екенін, оның ақиқатын, адалдығы мен ықыласын анықтайтын белгі мақсатын жүзеге асыруға кіріскен күнде қандай болса, жеңіске қолы жеткен кезде жеке өмірінде, қоғам өмірінде яки көңіл күйі өзгеріске ұшырап, ұшырамағанымен өлшенеді дейді. Мысалыға, алғашқыда кішіпейіл, өте қарапайым, пейілі кең, жанкешті қысқасы мінез-құлық, адамгершілік тұрғысынан жоғары қасиеттерге ие, жұртқа өнеге боларлық кісі дейік. Енді табанды түрде күресіп көздеген мақсатына жетіп, халық арасында танымал, белгілі бір мақамға ие болған кезде бұрыңғы жарқын, пәк, үлгі болар халін сақтап қалды ма, әлде жеңістің буымен кейбір атақты тұлғалар секілді жер-көкке сыймай кетті ме?

Міне, алдына қойған кішкене я үлкен мақсаты бар адамның кім екенін, қаншалықты шынайылығын, жеке куәлігін нақты анықтайтын мөлдір айна осы болса керек. Тарихта

осы аталған қатал сыннан сүрінбей өткен әу баста Пайғамбарлар, әсіресе әнбияның сұлтаны Саллаллаһу аләйһи уәссалам, сосын оның ізбасар халифалары, сосын сахабалар, кейін олардың сара жолымен жүрген ірі тұлғалар.

Ардақты Пайғамбарымыз:

الْعُلَمَاءُ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ

Яғни,

«Ғалымдар пайғамбарлардың ізбасарлары» деген киелі хадисі арқылы ғалым болудың оңай шаруа еместігін өте шебер, қысқа-нұсқа жеткізген. Иә, солай. Өйткені, олар хақ пен ақиқатты халыққа жайып, жеткізерде дәл пайғамбарлардың жолынан ауытқымауы керек. Мейлі, олардың ұстанған жолдары ауыр соқпақты, аумалы-төкпелі, тау-тас, тайғақ, мұз, боран, жауын-шашынды яки қуғын-сүргін, сот, қамау, зындан, у беру, жалғыз әрі өлім камерасы секілді небір ақылға келмейтін, адам төзгісіз зұлымдық пен азапқа толы

болса да...

Міне, Бәдиүззаман елу жылдан астам өзінің осындай табанды күресімен, қажырлы еңбегімен әлгіндей ауыр жолды жүріп өткен, кесе көлденең шыққан тосқауылдарға мойымай, небір асулардан асып, Пайғамбарлардың ізін басқан ғалым екенін іс жүзінде көрсеткен кісі.

Оның ілімі, ахлақы, шешендігі және санай берсе көптеген ізгі қасиеттерінің ішінен мені қатты таңқалдырған жағы оның таудай асқар, теңіздей шалқыған ұлан-ғайыр, көк аспанмен таласқан, кең пейілі, мықты иманы.

Иманы қандай мықты! Сабыры неткен қуатты! Ерік-қалауы қандай күшті! Адамның төбе шашын тік тұрғызатын ауыр азап, жан төзгісіз қыспақ. Бірақ мұнша азап басын идіріп, үнін өшіре алмаған.

Али Улви

«Рисалей-Нұр» жинағы туралы бір ауыз сөз

Құрани ақиқаттарды ғылыми тұрғыдан түсінікті етіп баяндайтын «Рисалей-Нұр» тәпсірі әркімді мазалайтын «Мен кімін? Қайдан келдім? Қайда барамын? Не істеуім керек? Болмыс атаулы қалай пайда болып, қайда барады? Оның мән-мағынасы не?» секілді сұрақтарға қанағаттарлық жауап береді. Оның жанды рахаттандыратын, ақылды кемелдендіретін, жүректі нұрға, көңілді шаттыққа бөлейтін керемет ерекше тәсілі бар.

«Рисалей-Нұр» Құранның заманауи тәпсірі. Тәпсір екі түрлі болады. Біреуі; көпшілікке белгілі тәпсір. Олар Құранның сөз бен сөйлемдерінің мағынасын қысқаша баяндап қояды. Екіншісі; Құранның имани ақиқаттарына бұлтартпас

дәлелдер келтіріп жан-жақты түсіндіреді. Міне, тәпсірдің бұл түрі өте маңызды.

Көпшілік білетін тәпсірлер бұл жағын кейде қысқа қайырады. Рисалей-Нұр болса екінші топқа жатады. Тиімді тәсіл пайдаланып теңдессіз түрде діннен безген философтарға нақты жауап беріп, қарсы шығар үнін өшіріп тастайды.

Ол, Құран аяттарының нұрлы тәпсірі десе болады. Ол, басынан соңына дейін иман мен тәухид туралы баяндайды. Оны қандай да бір адам оқыса бөтенсімей шамасына қарай түсіне береді. Ілімге негізделгендіктен көңілдегі күдікті жойып ақиқатқа бастап, көзді әбден жеткізеді, толық қанағаттандырады.

«Рисалей-Нұр» нұрға толы кітаптардың жинағы. Ол жүз отыз кітапшадан тұрады. Заманауи сұраныстарды толық қамтамасыз етеді. Оқырманын Құран Кәрімнің

мән-мағынасына терең үңілуге жол ашатын құнды тәпсір. Ол, болған әрі болатын сұрақтарға, көңілге келген, келуі мүмкін күдіктерді жояды. Иманның сан-алуан дәреже-деңгейін көрсетіп, Аллаһтың бір, әрі Жалғыз, Пайғамбарлардың хақ екенін дәлелдейді.

Аспан мен жер қабаттарында періштелер мекендейтінін, рухтың бақи екенін, оның жоқ болмайтынын түсіндіреді. Өлім мен Өмір, уақыт дегеніміз не? Өлген соң тірілу қалай болмақ? Ақырет жәйі, Жәннат пен Жәһаннамның рас екенін, оның мәнісін ашып мәңгі бақыт болу үшін не істеу керек және адамды мәңгі бақи сорлататын нендей себептер? Міне осы секілді тақырыптар жайлы сөз қозғайды.

Рисалей-Нұрдың беретін ілімі атадан қалған «көшірме иманды» қуаттандырып оны өз тұғырына мықтап бекітеді. Адамды діні

қатты, иманы кәміл, білгенімен амал жасайтын мұсылман болуға тартады. Адам оны оқыған сайын сасық ләззаттардан, нәпсінің әуестігінен бас тартып өте жоғары пәк, мәңгі бітпейтін әрдайым жалғаса беретін рахат-құзыр сыйлайтын салих амалдар жасауға ынталанады. Өмірдің мәнісін ашып өмір сүру қызық екенін түсіндіреді. Бойкүйездіктен, немқұрайлықтан, әр нәрсенің болымсыз жағына қарап түңіле беруден құтқарып құлшыныс береді. Оқырманның ішкі дүниесін нұрландырып, көштің соңында емес басында жүруге итереді. Тәкаппарлық дейтін жаман мінезден арылтып кішіпейіл болуға, сабырлылыққа, адами қасиеттерге ие қылады. Араз болғандарды татуластырып, жамандық жасағанға жақсылықпен жауап беруді үйретеді. Дінсіздіктің жайылуына қалқан

сияқты бірден-бір тосқауыл болады. Материализм, атеизм ұғымын, философия негіздерін тас-талқан етіп, кәпірлікті бас көтермейтіндей жермен жексен етеді.

Рисалей-Нұр діннің жүзге жуық тылсым сырларын ашып Құранның ақиқаттарын жер жаһанға жаюда. Сол сырларды түсінбегендер күмәнданып, күдіктен құтыла алмай тіпті иманын жоғалтып алғандар да болған. Енді Рисалей-Нұрдан ол мәселені тыңдап түсінген жандарға бүкіл дінсіздер жабылса көңіліне еш күдік түсіре алмайды. Адамзаттың нағыз арманы мәңгі бақыт, тек Құранның көрсеткен жолымен ғана жүзеге асатынын, ол Аллаһтың ризашылығын табу екенін көрсетіп «сырат-ал мусатқим» иелерінің көшіне қосылу керектігін айтады.

Рисалей-Нұр әйлі сүннет уәл

жамағаттың ұстанымына сәйкес өте күрделі мәселелерді қолға алып ара жігін ажыратып тамаша түсіндіреді. Мысалға, дененің қайта тірілуі. Мұны Ибн Сина сынды мәшһүр дана ғалымның өзі: «Бұған иман келтіреміз, бірақ қалай болатынын ақылға салып түсіндіру мүмкін емес» деген екен. Ал Рисалей-Нұр көпшілік түсінетіндей етіп Құранның нұрымен ақылға қонымды әрі дәйекті түрде түсіндіреді. Адасқан батыстық философтар немесе оған ерген көр соқырлар ғалымсымақтар кейбір мутешабих яғни теңеу, тәмсіл арқылы баяндалған аят-хадистердің мән-мағынасын түсіне алмай, айтқан сын пікірлерін жан-жақты қарастырып қисынды, әрі көңілге қонымды түрде жауаптармен түзетіп керісінше ондай аят-хадистердің астарында мұғжиза яғни ғажап терең сыр жатқанын көрсетеді. Осылайша бұл заманда ғылым мен философия

жағынан соққы бергісі келген кәпірлерге тегеурінді тойтарыс береді. Рисалей-Нұрды түсінген кезде қоршаған орта хал тілімен «Бисмилләһ» дейтінін, яғни барлық нәрсені Аллаһ жаратқанын, олар да жаратқан Иесін дәріптеп, тәсбих етіп тұратынын ашып көрсетеді.

Құран Кәрімнің толыққанды тәпсірі Рисалей-Нұр бұл дүниенің өзінде адасушылықтың жаман екенін, ішінде тозақтың иісі байқалатынын, ал иманның ішінде жұмақтың иісін сездіреді.

Күнәлі істер, жамандық, харам ләззаттар адамды уайым-қайғыға салатынын, ал жақсы амалдар, көркем мінез құлық шариғаттың үкімдері болса адамға рухани ләззат беретінін көрсетеді. Осылайша адасып азғын жолда жүргендерді ақылы болса құтқарып қалады. Өйткені бұл заманда қауіпті екі жағдай бар:

Біріншісі: Ақыретті есепке алмайтын және азғантай дайын ләззатқа бола, кейін берілетін мол ләззатты тәркі қылатын адами сезім ақылды билеп алған. Сондықтан азғындарды қисық жолдан қайтарудың бір-ақ жолы бар. Ол былай; дәл сол ләззат деген нәрсенің өкініш беретінін көрсетіп сезімді ақылға жеңгізу.

Иә, Құранның аяттары мегзегендей бұл заманда ақыреттің алмастай құнды нығмет ләззаттарын біле тұра, дүниенің шыны тәріздес түкке тұрғысыз нәрселеріне айырбастап жібереді. Дүниеге деген махаббаттың кесірінен иманды бола тұра, кәпірлерге ұқсап әрекет етеді. Мұндай қауіптен құтылудың жалғыз шарасы мынау;

Дүниенің өзінде жәһаннамның азабы кейде бас көрсететінін, уайым мен қайғыны көзіне көрсету. Міне, Рисалей-Нұр осы тәсілді тиімді

пайдаланып Құранға қызмет етеді.

Әйтпесе, бұл заманда адамдар күпірлікке, ғылыммен адасушылыққа, азғындыққа әбден бой алдырып, қырсығатыны сонша, оған Аллаһ Тағаланы таныстырып, тозақтың бар екенін дәлелдесең қисық жолынан он, тіпті жиырманың біреуі ғана қайтып парқына барады. Сосын «Хақ Тағала өте мейрімді, әрі жәһаннам болса әлі алыс қой» деп бұрыңғы әуеніне қайта бастайды. Бейшаралардың жүрегі мен рухы сезімдеріне жеңіліп қалған ғой, сірә!.

Міне Рисалей-Нұр теңеу-мысалдары арқылы күпірліктің ішіндегі уайым қайғыны, оның себеп-салдарын көрсете отырып өте қырсық нәпсіқұмар адамдарды да әлгіндей сасық ләззаттардан бас тартқызып, азғындықтан тыйып, харамға деген жиіркеніш сезімін оятады. Ақылы бар адамды осылайша тәубесіне келтіреді.

Бұл ғасырда екінші қауіпті

жағдай: Бұрынғы заманда күпірлік, ілімге сүйеніп адасу, қырсығып бір беткейлік таныту бұл заманмен салыстырғанда өте аз болатын. Сондықтан ислам ғалымдарының кітап-тәпсірлері, имам-молдалардың уағыз-насихаттары толық қанағаттандыратын. Ондай күмәнді күпірліктің тез алдын алып жол берілмейтін. Жұрт жаппай Аллаһқа сенетіндіктен Құдайды айтып, жәһаннамды еске түсірсе болды көпшілік тәубесіне келіп алған бетінен қайта қоятын.

Әрі, баяғыда бір елде бірең-сараң кәпір болса, қазіргі таңда бір ауылда жүз кәпір табылады. Бұрын оқып-шоқып, ғылымға сүйеніп иман ақиқаттарына қарсы шығаратындар некен-саяқ болса қазірде жүзден асады. Мұндай қырсық адамдар перғауындай көкірек керіп Құран ақиқаттарын мойындамай өзінің дегенімен жұртқа қарсы шығады. Олай болса оларға қарсы атом

бомбасы сияқты олардың пікірлерін тас-талқан ететін жойқын ақиқат қажет. Сонда ғана тынышталып кейбіреуі иманға келеді.

Құдайға шүкір заманның дертіне шипа боларлық Қасиетті Құранның мағынауи шуағы Рисалей-Нұр тәпсірі көптеген теңеу-мысалдар арқылы өте қырсық дінсіздерді Құранның алмас қылышымен басын шауып қатты тойтарыс берді. Әлемде қанша зәре-бөлшектер болса Аллаһтың бар екеніне сонша аят-дәлелдер бар екенін көрсетіп үміт отын тұтады. Кәпірлер қанша жала-жауып, тосқауыл болуға тырысса да Рисале Нұр жеңілмей жеңіске жетіп келеді.

* * *

Анкара университетінде оқылған баяндамадан үзінді

Достар! Құран Кәрімге мойынсұнғандар дүние мен ақыреттік істерін реттеп бірқалыпқа келтірген секілді, оның жарқын тәпсірі Рисале Нұрды оқып, амал жасағандар да нағыз сондай бақытқа қауышады. Имандылыққа баулитын шығарманы оқыған жастардың иманы артып, болашағы гүл-гүл жайнайды, сауаты ашылып ғалым болады. Отанына, халқына, ата-анасына пайдалы да әдепті болып ерекшелене бастайды. Құдайдың адал құлы, Пайғамбардың нағыз үмбеті атану абыройына ие болады. Рисалей-Нұрды түсініп білгісі келетін жандарға айтарымыз: бұны үйрену үшін басқа жерден сабақ алудың қажеті жоқ. Уақытты босқа өткізіп, жатырқап қараудың орнына

осы берекелі шығарманы қолға алып оқу. Оны өз еңбектеріңмен, маңдай терлеріңмен түсінуге тырысыңдар. Осындай керемет ілім қазынасына аяқ басып көріңіздер. Міне, сол кезде мақсатқа қолдарың жетеді.

Рас, Рисалей-Нұрды оқыған сайын Құран нұрына шомып, Құрани ақиқаттар сана мен көңілді нұрландырып, иман күшейіп, бойға күш жігер береді. Оны оқыған сайын ішкі әлемің Иләһи фәйізге толады. Дүниеде рахат әрі бақытты өмір сүру мүмкіндігі туады. Адамзат мына фәни дүниеге мәңгі өмірді ұтып алу үшін келгендігін аңғарасың. Иманның саясында дүние жаннаттан әлдеқайда қызықты екенін сезетін боласың. Құлшына дүниені тек өткінші өмір үшін емес, бақи өмірде мәңгі бақытқа бөлену үшін жақсы көретін боласың.

Сондай-ақ намаз оқудың, құлшылық етудің қаншалықты

маңызды, жан рахаты екенін одан әрі жақсы түсінетін боласындар. Намазда Рахымды Жаратушымыздың құзырында болу керемет рахат екенін түйсінетіндерің сондай, намазсыз өткен әр күн іш пыстырып, жанды қинайтын болады. Шаттық пен бақыт толы сәттерің Аллаһқа ғибадат пен мойынұсынудағы кездер болады.

Құран Кәрімнің мағынасы білінбесе де, оқыған немесе тыңдаған кезде жанға шипа, рухқа азық секілді әсер етеді. Өйткені ол Аллаһтың сөзі.

Сол Аллаһтың сөзі мен Дін Исламның қасиеттілігі ғой, мұсылмандар Ислам дінінің арқасында аты шығып көптеген материктер мен елдерді Ислам қанатының астына алды. Мың жыл бойы Исламның ақ туын желбіретіп алып жүрді. Міне, сол қасиетті Құранның осы заманғы құнды тәпсірі

Рисалей-Нұрдағы кейбір мәселелерді әу баста түсіне алмасаңдар да оның рухани әсері, мағынауи құдірет фейзі жандарыңа жағып көңілдеріңе ұялап, ой-өрістерінді дамыта түседі. Әйтеуір құр қалмайтындарың сөзсіз, иә құр қалып жүргеніміз жоқ. Оның үстіне адам тек ақылдан ғана тұрмайды, ол көңіл, рух, аروحдан сынды рухани сезімдерге ие. Имани мәселелердің әрбірін алғаш оқығанда түсіне алмасаңдар да, рух, көңіл өз сыбағаларын алып отырады.

Жұрт Рисалей-Нұрды қызыға оқиды. Ол баршаны ойландыратын өзекті мәселелерді қолға алып, мазалап жүрген сұрақтардың жауабын береді. Атап айтсақ:

** Аллаһтың бар әрі бір екенін қалай дәлелдейміз? (22-Сөз, 23-Лема, 2-Шуақ)*

** Құран Аллаһтың сөзі екенінің дәлелдері (25-Сөз)*

** Хазреті Мұхаммед (с.ғ.с.) Аллаһтың елшісі екенінің дәлелдері (19-Сөз)*

** Періштелердің бар екенінің дәлелі (29-Сөз)*

** Өлген соң тірілу рас екені (10-Сөз)*

** Тағдырға сену қалай болмақ? Бәрі алдын-ала жазулы. Маңдайға жазғаны болады - дейді, мұны қалай түсінеміз? (26-Сөз)*

** «Бисмилләһ» сөзінің сыры (1-Сөз, 14-Лема, 2 тарауы)*

** Аллаһ еш бір мекенге тәуелсіз, бірақ Ол барлық жерден табылады.*

(16-Сөз, 22-Сөз)

* Дүниеде жағымсыз, қорқынышты көрінген оқиғалардан Раббымыздың мейрім шуағын, хикметін қалай көруге болады? (18-Сөз)

* Жаратылыс Аллаһты дәріптеп, қалай ғибадат қылады? (24-Сөздің 4 бөлімі)

* Намаз неге бес уақыт оқылады? (4, 9-Сөз, 21-Сөздің 1 тарауы)

* Аурудың пайдасы бар ма, сырқаттанудың хикмет-сыры не? (2-Лема, 25-Лема)

* Рух дегеніміз не? (29-Сөз)

* Ораза ұстаудың хикмет-пайдалары. (29-Мектубтің 2 бөлімі)

* Миграж оқиғасы қалай болған? (31-Сөз)

* Шайтанды неге жаратқан, оның не пайдасы бар? (13-Лема, 12-Мектуб, екінші сұрақ)

* Адам дегеніміз не? Бұл дүниеге не үшін келеді, мақсат-мұраты не? (11-Сөз)

* Дұға қылып жалбарынып

жатамыз, қабыл болмай жатады. Құранда барлық дұғаға жауап беріледі демей ме? (23-Сөз)

* Кейде көңілді күмән басып, күдік пайда болады. Ол не үшін? (21-Сөз, 13-Лема, 11-Мектуб)

* Ардақты Пайғамбарымыздың сүннет амалдарының. Маңызы мен хикметтері (11-Лема)

* Сопылық туралы. Тариқат деген не? (29-Мектуб)

* Уаххабшылар кім? Шығу тарихы. (28-Мектуб)

* Махаббат туралы Құран не дейді? (24-Сөз)

* Молекула, атом секілді ұсақ бөлшектер неліктен тынымсыз қозғалады? (30-Сөз)

* Саналы кісілерді жаппай таңқалдырған және бірде бір философ аша алмаған тек Құранның қасиетімен ашылатын дүниенің жаратылу тылсым-сырлары жайлы. (24-Мектуб)

* Исламда үнемділік және береке

туралы не дейді? (19-Лема)

** Мұсылмандардың ынтымағын күшейтудің, имандылар өзара бауырмал болудың себептері. (22-Мектуб)*

** Не үшін иманды әрдайым жаңартып отыру керек деген. (26-Мектуб)*

** Бүкіл әлем Пайғамбарымыздың нұрынан жаратылған дейді. Бұны қалай түсінеміз? (31-Сөз.)*

** Хазреті Адам ғаләйһиссалам жұмақтан неге шығарылған? Адамдардың көбісі тозаққа түседі дейді. Неліктен? (12-Мектуб, 13-Лема)*

** Әйелдің орамал тартуы шарт па? (24-Лема)*

** Шайтанның Құран туралы уәсуәсәсіне қарсы жауап. (26-Мектуб)*

** Мәзхабтар неге әртүрлі? (27-Сөз)*

** Жеті қабат жер мен аспан жайлы аятты қалай түсінеміз. (12-Лема)*

** Аллаһтан өзге ешкім біле алмайды*

деген «бес ғайыпты» ғылым мен техника арқылы біз де білетін болдық!-деушілерге жауап. (16-Лема)

* Иса пайғамбардың көктен түсуі, тажалды өлтіруі және Мәдидің шығуы туралы хадисті қалай түсінген жөн? (15-Мектуб, 5-Шуақ, 24-Сөз, 1-Мектуб)

* Иسمи Ағзам яғни Аллаһтың ең ұлық есімдері. (30-Лема)

* Зұлқарнай қамалы қайда? Яджуж-Мәджуж деген кімдер? (5-Шуақ, 24-Сөз)

* Шииттер мен Сунниттер арасындағы мәселенің анық-қанығы. (4-Лема)

Осы секілді бұдан да басқа көптеген көкей кесті мәселелердің тұшымды шешімін тауып, көңілің жай, жаның рахаттанып Құранның зәм-зәм суынан өзің ғана ішіп қоймай, басқалардың да нәр алып сусындауына себеп боласыз!

Рисалей-Нұрдан маржан сөздер:

Адам бұл дүниеге Жаратушысын
танып, оған құлшылық
ету үшін келген.

Қолымда Құран дейтін мәңгі өшпес
таңғажайып мұғжиза тұрғанда
кәпірлермен айтысуға басқа
жақтан дәлел іздеп қайтемін.

Пайғамбарымыздың істеген
әрбір ісі әдептілікке шақырады.

Барлық оқиға тағдырда жазылған.
Бұйырғанына риза бол!
Сонда көңілің жай, береке табасың.

Өмірің қызық болсын десең
өзіңді иманмен тірілт, тірілген соң

парыздарды орында!
Сонда қызықты өтеді. Қызық
өмірдің жалғаса беруін қаласаң,
күнәлардан қаш!

Екі дүниеде бақытты болғың келсе
иманыңды қуаттап, Әз Мұхаммедтің
(с.ғ.м) тәлім-тәрбиесіне көнуің
керек.

Надандық күмән туғызып күдік
шақырады. Білім болса оларды
аластап қуып жібереді. Қиындықтың
кімнен келетінің біліп мәнісін
түсінсең өтіп кетеді, түсінбесең
жалғаса береді.

Надандық, тоқмойындың, зәру-
мұқтаждық, алауыздық, міне бұлар
біздің қас жауларымыз. Олармен
күресу үшін бізге өнер, білім,
ынтымақ, ауызбіршілік керек.

Сен: «Ұстанған жолым хақ немесе
өте дұрыс» деп айтуыңа болады.
Бірақ, «Тек менікі ғана дұрыс»
деп айтуыңа болмайды.

Иман - ол бір нұр, әрі қуат көзі.
Иманы кәміл адам кез келген
оқиғаға қамықпастан төтеп береді.
Қиын қыспақтардан сүрінбей өтеді.

Қара топырақ сендердің
азықтарыңды ойлап, өздігінен
қамқоршы бола қалуы мүмкін бе?
Әрине жоқ! Оны біреу жаратып,
азық ретінде ұсынып сендерге
қамқоршы болып отыр.

Дұға ету, тәуекел қылу адамның
жақсылыққа деген пейілін
кеңейтеді, ал тәубе ету, истиғфар
айту жамандыққа деген пиғылын
өзгертеді, бетін қайтарады.

Шүкіршіліктің белгісі; қанағат,
үнемділік бұйырғанына риза болу.

Шүкір етпеудің белгісі;
қанағатсыздық, ысырап, нығметтің
қадірін білмеу, арам-адал деместен
жей беру.

Шыбынның көзін кім жаратқан
болса алып Күнді де Сол жаратқан.

Уа, бізді нығметтерімен еркелетіп
отырған Жаратқан Иеміз!
Бізге көрсеткен үлгі ризықтарыңның
қайнар көзін табуды нәсіп қыл! Бізді
өзіңе жақын құлдарыңнан қыл!
Бізді айдалада тентіретіп адастырма!
Бізді құзырыңа қабыл ал!

Бізді жарылқай гөр! Бұл жерде
дәмін татқан тәтті нығыметтеріңді
ол жақта да жегіз! Жоқ болып
кетуден құтқар! Және Сенен
алыстап кетуден сақта! Ондай
азап бере көрме! Саған ынтық әрі

риза мына құлдарыңды сенделтіп
адастыра көрме!

О, Аллаһ! Кемшіліктерімізді кешір!
Бізді өзіңе құл деп қабылда!
Аманатыңды өзіңе тапсырғанға
дейін аманатыңа қиянат жасатқызба!

Достым! Намазға бастарда адам
өзінді Қағбаның алдында тұрғандай
елестету жағымды әсер етеді. Сол
кезде бір-бірінің ішіне орналасқан
шеңберлер секілді Қағбаны айнала
қоршаған саптарды ойла! Жақын
орналасқан саптар қағбаны қоршап
тұрғаны секілді ең алыс саптардың
да ұлан-ғайыр Ислам әлемін
қоршап тұрғанын қиялдап көре
біл! Өзін де сол саптың арасында,
үлкен жамағатпен бірге тұрғандай
сезіп. Сонда сол жамағаттың бір
ауыздан айтқан сөздері сені қуаттап,
намаздағы айтқан сөздерінді
қайталап бекітіп жатқандай болады.

Ардақты Пайғамбарымыз

«Аллаһу Әкбар! Аллаһу Әкбар!» сөздерімен адамзаттың бестен бір бөлігіне жаппай сол сөзді үйрету арқылы алып жер шары бейне бір адам секілді өзінің зор дауысымен әлгі «Аллаһу Әкбар!» деген қасиетті сөзді өзі секілді аспан денелеріне айтып жар салғаны секілді, Арафат тауында айт күні құжынаған қажылар да, бәрі бірден «Аллаһу Әкбар!» деген кезде ардақты Пайғамбарымыздың мың төрт жүз жыл бұрын өз жақындарына айтқан әрі бұйырған «Аллаһу Әкбар!» сөзінің жаңғырығын естігендей болдым. Бұл дегенің Аллаһтың орасан зор құдіреттілігіне билік салтанатына ауқымды түрде бағынып құлшылықпен жауап беру ғой деп қиялыммен көзім жетті.

**Рисалей-Нұр кітаптары әлемдегі
мына тілдерге аударылып жарық
көрген:**

Немісше, арабша, әзербайжанша,
болгарша, қытайша, парсыша,
французша, грузинше,
харватша, индусша, ағылшынша,
испанша, шведше, италянша,
жапонша, қазақша, латынша,
өзбекше, қырғызша, кәрісше,
күртше, латышша, венгрше,
македонша, бахаса тілінде,
пештунжа, румынша, орысша,
словен тілі, сурянише (ассурия)
тілі, тәжікше, татарша, тай тілі,
түркменше, моңғолша, ұйғырша,
ұрдуша, вьетнамша, грекше.

**Рисалей-Нұр жинағы үлкенді-
кішілі
мына кітапшалардан тұрады:**

ҮЛКЕН КІТАПТАР:

«Сөзлер», «Мектубат», «Лемалар»,
«Шуалар», «Ишарат-ул Иғжаз»,
«Аса-и Муса», «Мухакемат»,
«Тарихче-и Хаят»,
«Барла лахикасы», «Кастамону
лахикасы»,
«Әмирдағ лахикалары», «Сикке-и
Тасдиқ-ы Ғайби», «Мәснәу-и
Нурие»,
«Иман уә Күфүр мувазенелери»

КІШКЕНЕ КІТАПШАЛАР:

«Аят-ул Кубра», «Бәдиуззаман
жауап вериор», «Диван-ы Харб-и
өрфи», «Әлхужжәт-ул Зәхра»,
«Әнә уә Зәррә», «Гәншлик
рәхбери», «Хақиқат Нұрлары»,
«Ханымлар рәхбери», «Хасталар
рисалеси», «Хашир рисалеси»,
«Хизмет рехбери», «Хутбе-и
Шамие», «Иджтихад рисалесі»,
«Иман хақиқатлари», «Ихлас
рисалелери», «Конферанс», «Күчүк
сөзлер», «Мәйуә рисалеси»,
«Мифтах-ул Иман», «Миғраж
уә Шаққ-ы Қамар», «Миркат-ус
Сүнна», «Мүғжизат-ы Ахмедие»,
«Мүғжизат-ы Құрание»,
«Мүнажат», «Мүназарат», «Нұр
Әлеминин Бир анахтары», «Нұр
чәшмеси», «Нұрун илк капысы»,
«Отыз үш пенжере», «Рахмет уә
Шәфкат илачлары», «Рамазан-
Иктисад-Шүкір», «Сунухат-Тулуат-
Ишарат», «Табиғат рисалеси»,
«Ухуввет рисалеси», «Иырмы
учунжу сөз», «Зухрет-ун Нұр».

**Рисалей-Нұр туралы интернет
сайттардан мағлұмат алуға
болады:**

www.envarnesriyat.com

www.ihlasnurnesriyat.com

www.sozler.com.tr

www.hizmetvakfi.com

www.ru-nur.com

www.lichtstr.de

www.elmascevher.com

www.nurnetwork.org

www.malaysianur.com

www.nur.gen.tr

www.nuronline.com

www.nursistudies.com

**Рисалей-Нұр жинағының қазақ
тіліне аударылған кітаптары:**

«Сөздер», «Лемалар», «Асаи
Мұса», «Мұхаммед Пайғамбардың
мұғжизалары», «Рамазан рисалесі»,
«Ханымдар шырағы», «Жастар
шырағы», «Табиғат сыры»,
«Адам және Иман», «Сүннет
сатылары», «Мінәжат», «Отыз үш
терезе»,
«Бауырластық рисалесі», «Қысқа
сөздер», «Хашир рисалесі», «Тәухид
сыры»,
«Дерт пен Дауа» «Науқастарға
шипалы ем»